

Estudi i reivindicació

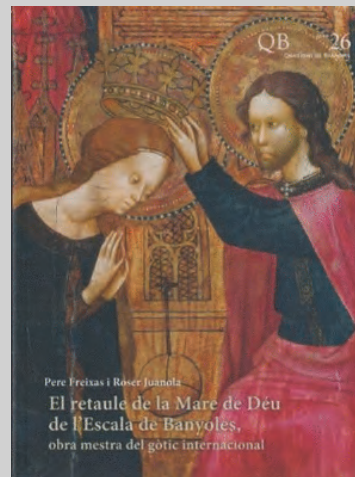
Text > XAVIER XARGAY I OLIVA

Com els quatre anteriors volums de la col·lecció, aquest llibre entra pels ulls. La qualitat del paper, la lletra (mida i tipus), el disseny, el format, la manera de separar els capítols, les siluetes grises que omplen els fragments blancs d'algunes pàgines..., tot fa que el llibre sigui agradabilíssim a la vista. I, sobretot, les fotografies, d'una bellesa stendhaliana: unes fotografies de detall i de conjunt que il·lustren el que s'explica al text i que reforcen la part valorativa del títol de l'obra. Perquè no ens trobem només davant d'un estudi acadèmic del retaule banyolí, sinó que també és una reivindicació clara, contundent, del valor artístic del retaule de la Mare de Déu de l'Escala del monestir de Sant Esteve de Banyoles.

És un llibre d'una erudició notable, gens encarcarada, que encaixa perfectament amb un to didàctic, gens embafador, sobretot visible en el que podríem entendre com a paratextos: cronologia, arbres genealògics, bibliografia, glossari i annexos (l'apartat dels patrons compositius es mereix un esment especial).

Podríem dividir el llibre en dos grans blocs: el que fa referència a l'autor i l'època, i l'anàlisi iconogràfica i interpretativa del retaule. En la

primera part abunda l'expressió provisional, vull dir: com que la base de tot el que s'explica és la documentació existent i, encara més, les hipòtesis que cal estructurar perquè s'ha perdut molta més informació i obres que no pas les que es preserven, la persona responsable de la redacció es veu obligada a usar contínuament expressions com «es creu», «les conclusions poden resultar problemàtiques i inexactes», «no tenim notícies destacables», «es pot pensar que...», «sigui com vulgui, no es pot excloure», etc. Totes aquestes expressions, i d'altres, el que fan és reforçar l'honestedat i el rigor del treball i de les conclusions i, alhora, la credibilitat de les hipòtesis. Qui ha escrit aquesta part és prou honorat per deixar clar que ens transmet l'estat de la qüestió i que, si surten més documents, està disposat a revisar el que n'ha dit. La segona part, en canvi, en tractar-se d'un estudi concret a partir d'una tradició iconogràfica llargament estudiada i consolidada, té un to més rotund (gairebé apodíctic) i dona poc lloc al dubte o al matís, una mica com un examen perfectament resolt pel més memoriós o memoriosa de la classe. S'hi reforça l'aspecte didàctic, ja que ens ensenya i ajuda a llegir les imatges, a interpre-

FREIXAS, Pere i JUANOLA, Roser.
El retaule de la Mare de Déu de l'Escala de Banyoles, obra mestra del gòtic internacional.
Banyoles: Ajuntament de Banyoles, 2024. 271 p.
(Quaderns de Banyoles; 26)

tar-les, a fixar-nos en els detalls que enriqueixen la nostra visió. I tot això acompanyat de les fotografies que ho exemplifiquen.

A l'època en què es pinta el retaule, els tractats fisiològics occidentals, i les aplicacions literàries que se'n deriven, tenen molt clar el paper important del *pneuma* o *spiritus*, una mena de vapors que acompanyen la mirada, una mirada que es filtra pels ulls fins al cervell i provoca l'enamorament (més o menys). Per tant, un llibre que entri pels ulls és, fet i fet, un llibre que enamora.

Un homenot saltenc

Text > LAURA REIXACH

D'una rigorositat lloable, perquè tot allò que s'hi relata és fruit d'una exhaustiva revisió d'arxius i d'una acurada aproximació per via del testimoniatge personal, la biografia política *Salvador Sunyer. Temps polítics (1977-1991)* de Lluís Serrano Jiménez (Figueras, 1975), una obra que ha estat possible gràcies al suport de la Biblioteca Fundació Valvi, és virtuosa i equilibrada, i tan minuciosa que no es queda res al pap. Serrano, sigui a partir de la citació textual d'un fragment de discurs, sigui amb el relat impecable d'alguns fets cabdals,

aconsegueix transmetre'ns el context social, cultural i polític dels anys en els quals s'emmarca el text i, alhora, fa un retrat sense fissures i precís del paper tan rellevant i decisiu que hi va tenir Salvador Sunyer.

Aquest homenot mereixia una obra de pes com aquesta. I goso manllevar aquest mot tan ferm que gràcies a Josep Pla tots coneixem perquè crec que, amb la seva rotunditat, abasta la vàlua del biografat. Salvador Sunyer, «el Tierno Galván català», «l'home de consens», el polític a qui popularment anomenaven «l'avi Sunyer» o, alguns

més agosarats, «el sant Sunyer», un home que va estar a primera línia en els moments claus de la nostra història recent com a catalans i, per descomptat, en el moment més transcendent de la història de Salt, el moment de recuperar la independència.

A *Salvador Sunyer. Temps polítics (1977-1991)*, Serrano sap trobar l'equilibri perfecte entre la narració detallada dels esdeveniments decisius en què va participar el Sunyer polític, fos com a senador, com a diputat o com a alcalde, i el relat de les anècdotes de caràcter més humà que, per la seva